

Zminijietna

www.zminijietna.org

www.zminijietna.blogspot.com

https://twitter.com/Zminijietna

Vol.5 Nru. 29

Jannar - Marzu 2016

40c

Intervista mal-kittieb u politiku xellugi Dr Mohammed Hassan Ali mwieled is-Somalja fejn illum qed jgħix il-Belġu flimkien mal-familja tiegħu. Huwa jagħti l-analizi tiegħu dwar id-differenza li teżisti fil-pajjiżi Għarab bejn l-ideja ta' Stat Sekulari u dak Izlamiku. (Segwi dan f'paġna 4).

Spanja jirbaħ fil-maġġoranza x-Xellug

Fl-Elezzjonijiet riċenti l-partiti tax-xellug b'kollox rebhu 159 sigġu bejniethom f'parlament ta' 350 sigġu, bil-katalani jilgħabu rwol importanti fil-formazzjoni tal-Gvern il-ġdid. Il-koalizzjoni tal-lemin b'kollox gabet 123 sigġu.

S'intendi l-elezzjoni fethet front xellugi u nazzjonalista li jekk jingħaqad (li sa lllum l-affarijiet għadhom incerti) jista' jiffirma Gvern ta' koalizzjoni bħalma gara fil-Portugall. Imma kif qed ibassru hafna huwa ferm diffiċli li dan isehh. Jekk le, il-pajjiż ikollu jerga jmur għall-elezzjoni bikrija.

L-iktart partiti li għamlu suċċess kienu l-partit popolari xellugi radikali tal-Podemos u l-partit liberali taċ-ċittadini Ciudadanos.

Gewwa...

- **L-Editorjal - Universal Basic Income**
- **Mil-lenti kulturali - Intervista ma' Joel Sciberras li huwa Direttur tal-Malkipso Studios.** - Maryanne Zammit
- **Is-soluzzjoni tal-Vjolenza** - Mark Montebello
- **Il-Missier Ġenetiku** - Josephine Gatt Ciancio
- **Il-politika tax-Xellug prat-tikabbli** - Michael Camilleri

Malta qed taqbad rotta Neoliberali

GVERN LI QED IBIGH KOLLOX

Il-Partit Laburista immexxi minn Joseph Muscat rebah l-elezzjoni tal-2013 bil-wegħda li Malta Tagħna Lkoll, li l-ambjent ser jiġi protett, li ser ikollna l-aqwa servizzi soċjali fl-Ewropa u li f'pajjiżna ser tinkiteb paġna ġdida fl-istorja politika.

Hekk kif għaddew kwazi 3 snin ta' Gvern Laburista, jidher li dawn il-wegħdi m'humiex qegħdin jitwettqu. Malta tidher li saret biss ta' dawk fil-qalba tat-tmexxija ta' Muscat tas-segwaċi leali tagħhom, u ta' interessi kbar kapitalisti li jridu jahkmu lill-pajjiżna.

Wiehed jifhem li karigi strateġiċi fis-servizz pubbliku jingħataw lill-persuni li lesti li jikkoperaw mal-partit fil-gvern, iżda dan bl-ebda mod m'għandu jfisser li l-meritokrazija, it-trasparenza u l-kontabilitá jintremew sabiex ipappuha l-klikka li hakmet lill-Partit Laburista. Din it-tmexxija 'tagħhom biss' qed tikkaratterizza

is-servizz pubbliku, entitajiet pubbliċi, kuntratti tal-gvern, u deċiżjonijiet f'oqsma varji.

L-ambjent jidher li hu fil-qiegħ tal-prijoritajiet tal-Gvern ta' Muscat. Pajjiżna sar qisu supermarket fejn kollox hu għal

li s-servizz qed jitjeb. Il-każ tat-trasport pubbliku hu xiedha ċara ta' dan. Il-prezz tal-biljett għola, bosta rotot sparixxew, u s-servizz m'humiex ta' min jorbot fuqu. Bosta aspetti tas-servizz tas-saħħa u enerġija qed jiġu privatizzati ukoll, u jidher li interessi kapitalisti kbar qed jingħataw preferenza fuq il-haddiema, il-konsumaturi u l-interessi strateġiċi ta' pajjiżna. Altru milli l-aħjar fl-Ewropa, Malta tidher li qed taqbad rotta neoliberali f'diversi oqsma.

Aspetti pozittivi tal-Gvern Laburista, bħad-drittijiet ċivili u estenzjoni ta' servizzi

edukattivi u ta' childcare, qed jiġu sfumati mir-rotta negattiva f'oqsma oħra li qabad il-Gvern Laburista. Dan hu ta' thassib kbir għal xellugin ġenwini. Għandu jkun hemm riflessjoni, djalogu u attivizmu li jahdmu sabiex il-mewġa ta' Malta 'tagħhom biss', tingheleb u sabiex Malta timxi lejn triq ta' ġustizzja soċjali, sostenibilitá ambjentali u ekonomija li taħdem fl-interess pubbliku.

(ara aktar fuq il-gvern f'paġna 6)

bejgħ, u fejn interessi kapitalisti qed igawdu minn dan l-isfregju. Il-każ tal-bejgħ ta' art b'kirja għal 99 sena fiż-Zonqor u f'Bormla lil-Kostruttur Ġordaniż Sadeen sar b'nuqqas kbir ta' trasparenza u b'proċess ta' konsultazzjoni fażzulla. Il-Gvern jidher ukoll li ma jrid jiehu l-ebda azzjoni kontra żvilupp illegali bħal dak ta' Montekristo.

Bosta servizzi pubbliċi qed jiġu privatizzati, u ma jidherx

Ix-Xellug Radikali, Komunista u Ekoloġista fi tmexxija fil-Portugall

Il-pajjiż tal-Portugall illum hu mmexxi minn koalizzjoni taċ-ċentru xellug, xellug radikali, komunista u ekoloġista.

L-għaqda seħħet biex twaqqaf il-mewġa neoliberali ta' awsteritá li kienet qed tifni l-poplu minn qgħad kbir, faqar u prekarjetá. S'intendi l-esperiment ta' din il-koalizzjoni għad irid jiġi espress fil-prattika peress li l-formazzjoni tgħaqqad fiha partiti wiesgħa tax-xellug li ideoloġikament hemm differenzi bejniethom.

Imma kif jgħidu fil-politika kollox jista' jiġri u li dak li xi darba kien anatema, lllum jista' jsir.

Dak li ġara u qed isehh fl-Amerika Latina huwa ta' eżempju fejn mingħajr l-għaqda fost ix-xellug huwa hafna aktar diffiċli li jkollok tmexxija xellugija. Fil-Venezwela l-għaqda sfaxxat, filwaqt li fl-Urugwaj l-għaqda xellugija hi tant b'saħħitha li f'temp ta' għaxar snin li ilha tiggverna waslet biex 90% tal-

enerġija tal-pajjiż tigi minn enerġija li tiggedded (windfarms). Dana se jwassal biex jgħin hafna familji foqra. It-tmexxija xellugija fl-Urugwaj hi wahda wiesgħa miċ-ċentru xellug, sa xellug radikali, dak progressiv, ekoloġista u komunista.

Għalhekk l-eżempju tal-Urugwaj jzomm haj l-ispirtu xellugi ta' moviment maqgħud li jista' jittrasforma s-soċjetá għal soċjetá aktar ġusta u ekoloġika.

PIERRE-JOSEPH PROUDHON

L-aspirazzjonijiet liberali tal-1789 sabu vuċi qawwija ta' akkużi u sfidi minn Pierre-Joseph Proudhon (1809-1865/ritratt xellug).

Huwa kellu s-sens tajjeb li jifhem li mir-rivoluzzjoni 'l quddiem ma kien ġara xejn ġhajr forom ġodda ta' fewdaliżmu, il-burokrazija tal-istat, tal-armata u tal-Knisja, tal-borgeżija li l-interessi tagħha kienu biss li ssir sinjura.

Il-haddiema tkarbu taht it-toqol ta' dawn il-moħqrijiet kollha. Proudhon ikkonfronta dawn il-forzi bis-sejha tiegħu għal anarkizmu. Huwa espona l-hażin f'kull awtorità, kemm jekk reliġjuż, statista jew propjetarja. Huwa hambaq fuq 'soċjaliżmu integrali', is-soċjaliżmu ta' emancipazzjoni vera u kompluta.

Proudhon għamel minn kollox biex jgħaqqad lill-haddiema għal azzjoni komuni. Huwa kellu fidi fit-tendenzi federattivi tal-kotra li kienet stabbilit grupp lokali biex tadotta l-ħtiġiet ekonomiċi u l-eżistenza vera tagħha. Dawn il-forzi kienu attakkati mill-istatiżmu fl-interess tal-monopolji tal-propjetà u tal-poter.

Proudhon huwa magħruf permezz ta' xogħlijiet fosthom *Les Confessions d'un Révolutionnaire pour servir à l'histoire de la révolution de février* (Il-Qrara ta' Rivoluzzjonarju biex isservi lejn l-istorja tar-rivoluzzjoni ta' Frar), li analizzat il-manuvri tal-gvern u l-mistifikazzjoni u l-istupidaġni magħmulin mill-partijiet awtoritarji matul parti mill-1848.

Kiteb ukoll *Idée générale de la révolution au XIXe siècle* (Idea Ġenerali tar-Rivoluzzjoni fis-seklu dsatax). Il-kollezzjoni tal-*Correspondence* tiegħu hija l-opra monumentali; it-tehbira u l-analiżi tagħha għadhom iħallu impatt qawwi.

Proudhon jagħmel analiżi ċara hafna tal-gvernijiet, tal-politiċi, il-borgeżija, nazzjonalizmu u l-idejn iħufu ta' daww l-istituzzjonijiet kollha fi bwiet il-poplu f'ħafna okkazzjonijiet. Hassieb bħal Proudhon seta' biss jiformula prepożizzjonijiet prattiċi li kienu ta' xehta personali.

L-akbar xogħol tiegħu jibqa' l-kritika lejn l-awtorità u l-'patt'

li jservi ta' holqa bejn il-partijiet li jiddeterminaw in-natura tar-relazzjonijiet reċiproċi.

Dawn l-ideat kellhom ikunu mifhumin u mpogġijin fil-prattika minn individwi li huma stess riedu jkunu hassieba kuragġużi.

ħafna kienu mpressjonati bil-kritika ta' Proudhon lejn l-awtorità u wkoll lejn soċjaliżmu awtoritarju. Fi

Franza kemm ħbieb ta' Proudhon, bħal ma kienu Georges Duchêne (1824-1876),⁽¹⁾ Charles Beslay (1795-1878),⁽²⁾ Gustave Chaudey (1817-1871),⁽³⁾ jew segwaċi bħal Robert Luzarche (1845-1871)⁽⁴⁾ u Henri Tolain (1828-1897),⁽⁵⁾ kollha kienu influwenzati minn kitbietu.

Fl-1868 il-poeta zghazugh Eugene Vermersch (1845-1878),⁽⁶⁾ li kiteb *Père Duchêne*, sejjah lill-anarkist. B'kuntrast ma' din l-influwenza intellettuali, fl-Internazzjonal kien hemm sejhiet dejjem jizdiedu għal kollettivizmu.

Fil-Belġju, bejn is-snin 1830 u 1870, kien hemm individwi li l-ħsieb tagħhom kien aktar liberali għax ma kienux distratti mill-awtoritarjanizmu li kien dominanti f'Parigi. Il-Belġju kien il-pajjiż fejn il-Proudhoniżmu kien iddibattut u mħerred sew. Il-Proudhoniżmu influwenza l-editur tal-ġurnal *Le Proudhon* li l-ewwel ħarġa tiegħu dehret fit-12 ta' April 1884; il-pubblikazzjoni ta' dan il-ġurnal kienet ippjanata miż-zagħzugh E. Potelle (1852-1884).

Mill-1840 is-soċjalisti Ġermaniżi kienu influwenzati mill-Proudhoniżmu. Dawn inkludew lil Max Stirner (1806-1856),⁽⁷⁾ Arnold Ruge (1802-1880),⁽⁸⁾ Carl Vogt (1817-1895), Alfred Meissner (1822-1885)⁽⁹⁾ u Ludwig Pfau (1821-1894).⁽¹⁰⁾ James Guillaume (1844-1916)⁽¹¹⁾ li fuq insidenza ta' Bakunin, u li kien influwenzat ukoll minn Proudhon, kiteb *L'Anarchie selon Proudhon* (Anarkija skond Proudhon).

Plotino Rhodokanaty,⁽¹²⁾ li kien jgħix fil-Messiku, ittraduċa *L'Idée générale de la révolution au XIXe Siècle* fl-1877. Fl-Italja kemm Giuseppe Ferrari (1811-1876),⁽¹³⁾ Saverio Friscia (1813-1886)⁽¹⁴⁾ u wkoll Nicolò Lo Savio (1832-1911)⁽¹⁵⁾ kienu influwenzati

mill-ħsieb Proudhonist.

Però kien fi Spanja li l-ideat ta' Proudhon sabu aċċettazzjoni ferventi. Ix-xogħol monumentali ta' Francisco Pi y Margall (1824-1901),⁽¹⁶⁾ *La Reacción y la Revolución. Estudios Políticos y Sociales* ma kienx jinkiteb kieku l-awtur ma kienx familjari max-xogħlijiet ta' Proudhon. Spanjol ieħor, Ramón de la Sagra (1798-1871)⁽¹⁷⁾ ukoll kien familjari mal-kitba ta' Proudhon.

Fl-Ingilterra u l-Istati Uniti, l-ideat ta' Proudhon ftit kellhom suċċess. Benjamin Tucker (1854-1939) u John Beverley Robinson (1853-1923)⁽¹⁸⁾ ittraduċew diversi xogħlijiet; *The General Idea of the Revolution in the 19th Century* deher fl-1923 f'Londra stampat minn *Freedom Press*.

Marx kellu stmellija kbira għal Proudhon u pprova jwaqqa' t-teoriji tiegħu fl-1847. It-tabib Ġermaniż, Arthur Mülberger (1847-1907), iddedika ħajtu jistudja lil Proudhon, u ġibed l-attakki horox ta' Engels; Mülberger ippublika fl-1899 bijografija ta' Proudhon.

Gustav Landauer (1870-1919) fil-ġurnal tiegħu *Sozialist*, matul is-snin 1909-1915, kien affaxxinat minn Proudhon, u stampa siltiet minn xogħlu; huwa pprepara wkoll it-traduzzjoni tal-kiteb ta' Proudhon *La Guerre et la paix* (Gwerra u Paċi).

Fi Proudhon wiehed isib in-natura kostruttiva tal-ideat tiegħu. Il-vuċi tiegħu kienet appell kostanti lejn ir-raġuni u s-sens komun. Kien Proudhon li qanqal il-biża' u l-mibegħda tal-borgeżija fis-seklu dsatax. Kliemu, 'Propjetà hija serq' hejja daqqa sew għar-rivoluzzjoni.

Noti:

1. Ġurnalista u ħabib ta' Proudhon, u ko-editur miegħu ta' *Le Représentant du Peuple*.

2. Inġinier u kittieb soċjalist Franċiż; ħabib ta' Proudhon u membru tal-Internazzjonal u l-Komun ta' Parigi.

3. Avukat u ġurnalista Franċiż; xkubettjat matul il-Komun ta' Parigi.

4. Dixxiplu ta' Proudhon,

minn Alfred Consiglio

editur tal-ġurnal *La Rivhe gauche*.

5. Politiku Franċiż u wiehed mill-fundaturi tal-Internazzjonal.

6. Kittieb, poeta u ġurnalista, membru tal-Komun ta' Parigi.

7. Kittieb u filosofu Ġermaniż.

8. Editur ta' *Hallische Jahrbücher*; ħabib ta' Bakunin.

9. Drammaturgu u poeta Ġermaniż.

10. Poeta u kittieb radikali Ġermaniż; ittraduċa xogħlijiet ta' Proudhon.

11. Membru tal-Internazzjonal, editur ta' *Le Progrès*; ħabib kbir ta' Bakunin.

12. Hajjat Grieg; fl-1861 mar jgħix fil-Messiku u waqaf fl-1870 il-Gran Circolo de Obreros de México.

13. Storiku u politiku Taljan.

14. Anarkist minn Sqallija, ħabib ta' Bakunin u Proudhon.

15. Avukat u kittieb soċjalist Taljan; fl-1860 kien f'kuntatt ma' Bakunin meta dan żar Firenze.

16. Ġurist u kittieb Spanjol; President ta' Spanja.

17. Kittieb ta' suġġetti ekonomiċi u botaniċi.

18. Perit u anarkist

Discover CUBA

JOSÉ MARTÍ EURO BRIGADE

*Participate in a 2-3
Week Voluntary
Work & Holiday
Experience in Cuba!*

Members of the Malta Cuba Society will be guests of ICAP - the Cuban Friendship Institute

For more information send an e-mail to maltacuba@gmail.com

www.maltacuba.com

Editorjal

L-Ideja ta' 'National Basic Income'

Finland qed tippjana li tagħti kull ċittadin tagħha adult paga bażika ta' €800 fix-xahar. Infatti l-gvern qed jhejji pjan biex jagħmel dan. Proposta finali tohroġ f'Novembru ta' 2016. Dana se tagħmlu billi twarrab għall-kollox l-benefiċċji soċjali kollha u minflok tagħti din il-paga bażika.

Diversi bliet fl-Olanda wkoll se jintroduċu dan il-kunċett matul din is-sena, filwaqt li Switserland se jagħmel referendum fuq dan is-sugġett.

Jidher li fil-Finlandja ma' 69% tal-poplu hu favur dan il-kunċett ta' paga bażika. Il-partiti magġuri huma favur tagħha wkoll. Il-klassi politika qed tħares lejha bħala simplifikazzjoni tas-sistema tas-sigurtà soċjali.

Lill hinn mil-Finlandja, dan il-pjan qed jqajjem thassib kbir.

Hafna qed jistaqsu għala qed tiġi proġettata bħala ideja tajba din u kif ser tithaddem. Jista' jkun li din twassal biex jtkisser il-welfare state, u xi ngħidu għall-għieda kontra xogħol prekarju.

Il-Pjan tal-Gvern fil-Finlandja hu wiehed biex jiġi miġġieled il-qgħad li jlahhaq 9.53%, billi b'hekk in-nies jaċċettaw jaħdmu f'xogħolijiet b'paga baxxi. Fil-preżent haddiema fil-Finlandja li jaħdmu b'xogħol temporanju (prekarju) u pagi baxxi huma ntitolati għal ftit li xejn benefiċċji soċjali, u għalhekk qegħdin f'riskju ta' faqar.

S'intendi wahda mil-mistoqsijiet li qed tqum fuq dan il-kunċett hu kemm se tiġi tiswa flus lill-Gvern biex tiġi applikata fil-prattika, (għalkemm il-gvern qed jgħid li tiġi irhas) kif ukoll il-unjins qed jqajmu thassib għalfatt li l-pajjiż se jmur għall-politika ekonomika ta' aktar haddiema mhallsa b'paga

baxxi, li allura dan ifisser aktar sfruttament fid-dinja tax-xogħol u s'intendi hemm il-biża li l-għieda kontra l-prekarjetà u l-faqar tintilef, aktar milli tintrebaħ.

Donnu li neoliberaliżmu qed jirbah fid-qasam tax-xogħol b'aktar flessibilità ma' prekarjetà, insigurtà ta' mpjieg, pagi baxxi u anqas saħħa u sigurtà fuq il-post tax-xogħol.

Ix-xellug m'għandux jgħagġel jappoġġja proposta bħal din għax jista' jkun li kif jiġri dejjem se jkun hemm it-telliefa. Jista' jkun li dawk li qed jiehdu l-benefiċċju tad-diżabilità u oħrajn li qed jiehdu l-benefiċċju tal-akkomodazzjoni soċjali jispiċċaw aghar milli huma fil-preżent, kif ukoll l-istess haddiema b'paga baxxi. Jista' jkun li tali proposta se tkompli ssaħħah l-inugwaljanzi soċjali minflok tegħlibhom, peress li l-aktar li se jgawdu huma dawk komdi.

L-Għaqda Żminijietna -Lehen ix-Xellug

Żminijietna -Lehen ix-Xellug huwa moviment xellugi u jinkludi membri tal-Partit Komunista, il-Partit Laburista, l-Alternativa Demokratika, haddiema, akkademiċi, studenti, trejd unionisti, gurnalisti u pensjonanti.

Żminijietna hija l-lehen tax-xellug. Il-mira ewlenija hi li l-għaqda jkollha preżenza ikbar fis-soċjetà permezz ta' attivizmu minn perspettiva xellugija, b'emfażi fuq il-prinċipji ta' l-ugwaljanza, ġustizzja soċjali u sostenibilità ekoloġika.

Din ir-rivista hija wahda mill-hidmiet ta' l-Għaqda u wiehed jista' jabbona permezz ta' ċekk jew money order ta' €5 indirizzati lil Żminijietna: P.O Box 35 Sliema. SLM1000 jew BOV account number 40013290155

Kull korrisspondenza għandha tintbagħat fl-indirizz ta' hawn fuq jew zminijietna@yahoo.com

Il-kitbiet fir-rivista huma l-fehmiet u opinjonijiet tal-kittieba u mhux bil-fors jirriflettu l-policy ufficjali ta' l-Għaqda Żminijietna. Ir-riklami huma bihlas.

Il-gazzetta Żminijietna hija pubblikazzjoni ta' kull tlett xhur ta' l-Għaqda Żminijietna. Disinn KoPri Koperattiva u stampar Union Print, Marsa.

iċ-ċinema u l-produzzjonijiet Maltin, anke dawk televiżivi?

L-opinjoni tiegħi dwar iċ-ċinema u produzzjonijiet Maltin, anke dawk televiżivi hija li għandhom bżonn ta' hafna riċerka u dan billi jbidlu l-istili kif ukoll anki jużaw it-teknika bħal ta' barra biex jgħollu l-livell. Għal dawk televiżivi hemm bżonn jinbidlu l-istess anki t-tip ta' ġeneru u jindirizzaw stili differenti għal udjenza Maltija.

Xi sugġerimenti.....

Ovvjament nissuggerixxi li fuq produzzjonijiet Maltin, speċjalment għat-televiżjoni Maltija jehtieg li l-kumpaniji Maltin jibdew jiktbu stejjer bi stili differenti għalix l-udjenza Maltija d-dejjet tara dejjem l-istess stejjer u l-istess tip ta' ġeneru.

Mil-lenti Kulturali.....

Dan l-aħhar qed tissemgħa hafna l-Industrija tal-Films, b'diversi inizzjattivi għal aktar fondi u biex jattiraw aktar produzzjonijiet internazzjonali. Il-viżwal għandu l-kapaċità li jasal aktar malajr go djarna. Imma nistaqsu, iċ-ċinema u l-produzzjonijiet viżwali huma Arti?

Biex inkunu nafu aktar dwar dan, tkellimna ma' Joel Sciberras (ritratt) li huwa Direttur tal-Malkipso Studios.

X' inhi l-esperjenza tiegħek fil-qasam tal-films?

Bħala esperjenza kienet wahda nteressanti, ovvjament l-ewwel kelli nistudja l-Arti, iżda nista' ngħid li kelli vantaġġ peress li kelli missieri jaħdem ix-Xandir Malta, hekk kif kienet magħrufa dak iż-żmien. Aktar tard ukoll ġewwa l-PBS fl-arkivji bħala editur muntaġġ. Imbagħad, bdejt naħdem f'xi stazzjonijiet televiżivi differenti biex inkabbar l-esperjenza. Il-Kummissjoni tal-films f'Malta tatni għajna kbira, għaliex l-ewwel bdejt naħdem fuq l-awdjo bħala dak li jissejjah 'boom operator', imbagħad fuq ċinematografija bil-camera, hdimt anki ta' editor, muntaġġ u anki fejn jidhlu l-effetti speċjali bil-kompjuter. Wara pproducejt anki films qosra, anki għall-kors li għamilt l-MCAST fl-Arti u d-Disinn ġewwa l-Mosta u anki

għamilt xi reklami u saħansitra anki music videos. Fil-mument qed naspira li anki nidderiġi u nikteb scripts.

Tahseb li l-produzzjoni tal-films hija Arti?

Iva, il-produzzjoni tal-films hija arti speċjalment fir-riċerka, fil-kitba bħala script u anki storyboards biex jinholqu l-karattri, kostumi u

hafna affarijiet oħra li huma relatati mal-produzzjoni tal-films bħal props, sets, kostumi u speċjalment xeni artistici, fejn jidhru ir-reċtar artistiku u muzika. Il-ġeneru ta' tip ta' films huma hafna differenti bħal krimini, tal-biża, mafja, azzjoni, fantazija u hafna oħrajn. Hemm ukoll dawk mil-perjodi u anki fi stili, bħall-klassiku, modern u anki kontemporanju.

F'hiex tikkonsisti l-Industrija tal-films? Kif jinhadem film, e-script, produzzjoni etc

L-industrija tal-films tikkonsisti f'hafna kategoriji speċjalment ċinematografija, muzika, reċtar, awdjo, editorjal, effetti speċjali kemm fiżiċi u kemm bil-kompjuter, sets, kitba, kostumi, atturi, props u l-iktar haġa mportanti l-istudjos

Mary Anne Zammit

bħal green screen studio bil-facilitajiet kollha b'mod artistiku, sound stages, recording studio bla-qwa teknoloġija, facilitajiet fuq il-baħar u ovvjament l-arti bħala disinjati.

Il-film jinhadem billi l-ewwel issir ir-riċerka fuq x'tip ta' karattri jkollu f'moħħu l-awtur, imbagħad jsemmi l-karattri, il-postijiet u li jasal għal dik hekk imsejha sinopsi u l-istorja, imbagħad jibda jhejji jikteb l-iscrypt. Ovvjament it-tim tal-produzzjoni jibdew jiddiskutu u jiżviluppaw l-istorja 'production meeting', jibdew ifittxu l-postijiet fejn ha jingibed il-film, l-atturi, kostumi, muzika u anki l-perjodu kemm ha jdum jiġi ffilmjat il-film. L-aħhar proċess hu li jiġi editat sewwa u li jasal biex johroġ għall-wiri fiċ-ċinema lokali u anki nternazzjonali.

X'futur hemm għall-films f'Malta?

Bħala futur għal films f'Malta huwa nteressanti u ferm pożittiv minhabba l-fatt li issa l-livell tal-industrija tal-films f'Malta hu għoli hafna. Barra minn hekk qegħdin jitharrġu hafna studenti kemm fl-Arti kif ukoll f'hafna teknika differenti fil-qasam tal-produzzjoni tal-films, u li anki ser jinvestu xi kumpaniji professjonali fl-industrija tal-films speċjalment f'zewġ sound stages kif ukoll studio kbir li ha jkun fih il-facilitajiet kollha biex jinhadem film f'Malta professjonali daqs dak ta' Hollywood.

X' inhi l-opinjoni tiegħek dwar

STAT SEKUKARI vs STAT IZLAMIKU

Dr Mohammed Hassan Ali jagħti l-analiżi tiegħu f'intervista ma' Zminijietna.

Jisimni Mohammed Hassan Ali u twelidt ġewwa l-Ethopia fl-1958. Kont attiv fil-moviment studenti universitarji u anke kont wiehed mil-mexxejja tagħhom.

“L-Ethopia llum huwa pajjiż multinazzjonali, fejn il-faqar huwa massiv. Sa l-1974, il-pajjiż kien wiehed fewdali mmexxi

mil-Imperatur Hailé Selassié. Il-kwistjonijiet fil-pajjiż dak iż-żmien kienu l-aktar fuq l-użu tal-art għall-bdiewa; il-protezzjoni ta' nies b'nazzjonalità differenti; id-demokrazija; l-iżmantellar tas-sistema fewdali; u li jinbena stat revoluzzjonarju, popolari u demokratiku.

Kien hemm anke kwistjonijiet marbuta mal-haddiema; ma' drittijiet tan-nisa; li l-istat jkun wiehed progressiv; u li fil-pajjiżi tal-madwar jkun hemm paċi u stabbiltà.

Kwistjoni oħra mportanti kienet li jiġi riżolt il-kunflitt fl-Eritrea li ra l-bidu tiegħu fl-1952 u li ġie nstigmat mil-istess Ethiopia bl-appoġġ tal-Istati Uniti. Il-gwerra għall-Indipendenza tal-Eritrea mil-Ethopia damet sejra ġmielha, li magħha din gabet tkissir ta' żewġ ekonomiji.

Dawn il-problemi kollha flimkien holqu klima ta' reazzjoni spontanja mil-massa tan-nies u l-movimenti soċjali li waslu għat-tneħħija tas-sistema fewdali.

Ftit wara feġġew xi partiti, imma l-aktar wiehed b'saħħtu u organizzat kien dak iffurmat mil-armata, fejn dan ha l-poter tal-pajjiż f'idejh u waqqaf kull proċess demokratiku (fl-1974/75).

Kompla jghid “li kien hawn meta jien u l-familja tiegħi morna ngħixu lura ġewwa s-Somalia, minhabba l-inkwiet. Etnikament jien Somali. Għamilt żmien nistudja s-Somalia. Wara komplejt l-istudji tiegħi fl-Egittu u l-Ewropa fejn hemmhekk gradwajt fid-Diplomazija u Xjenza politika. Kemm domt ngħix is-Somalia kont attiv sabiex jkunu mharsa d-drittijiet tar-refuġjati mil-Ethopia u tal-madwar u anke kont qed nagħti l-appoġġ tiegħi lil diversi forzi fil-pajjiż li kienu qed jiġġieldu kontra r-reġim.

Mal-waqgħa tar-reġim fl-Ethopia fl-1991 tal-President

Mengistu Haile Mariam, jien inħart bħala diplomatiku tal-Gvern f'relazzonijiet tiegħu ma' Cina, l-Istati Uniti u Brussel. Domt f'din il-pożizzjoni sa l-1995, sakemm l-affarijiet fil-pajjiż reġġu bdew jehżienu u minn hemm mort ngħix ġewwa Brussel bħala refuġjat politiku.

Fil-Belġju, bdejt ngħallim fl-Università u sirt anke attiv fil-Partit tal-Haddiema Marxista - Leninista (PTB), li llum huwa wkoll rappreżentat fil-Parlament. Bdejt nikteb ukoll diversi artikli fuq il-medju orjent. Żort il-Libja darbtejn meta kien qed isir l-bumbardament min NATO, fejn wara flimkien ma' oħrajn ippubblikajna ktieb bl-isem ta' “Strategy of Chaos - Imperialism and Islam”. L-aħħar pubblikazzjoni li hrigna kien il-ktieb bl-isem ta' “The five current of Islamic Movement”.

Tahseb li “Jasmine Revolution” fil-pajjiżi Gharab kienet ispirata mil-qawmien sekulari, u għalfejn tahseb li sa llum għadna l-bogħod milli jkun hemm tmexxija progressiva f'dawn il-pajjiżi?

Jien żort l-Egittu fl-2008. Wara tlett ijiem li kont qiegħed ngħix ġewwa Kajru, kont ġa qed inhoss li xi haġa kienet se tiġri ġewwa l-Egittu. Stajt taqra dan fl-artiklu tiegħi stess li ktibt wara li ġejt lura mil-Egittu. Hafna minn nies li qraw l-artiklu lanqas emmnuni.

Imma biex wiehed jifhem sew l-Egittu, wiehed irid imur lura fl-Istorja tal-pajjiż. Fl-1952 meta r-reġim ta' Nasser ha tmexxija tal-pajjiż f'idejh, wara li twarrbet l-monarkija, 80% tal-art kollha fil-pajjiż kienet okkupata minn 2,000 familja u l-kumplament tal-art minn 20,000 familja. Taħt il-hakma Ingliża (bejn 1920-1952), il-popolazzjoni fil-pajjiż ma kienetx taqbeż 25,000 persuna u l-kumplament skjavi barranin. Kien hemm ma' 100,000 suldat Ingliż jghasses il-Kanal tas-Swejż. Mal-hakma Ingliża bdew jiġu fformati diversi partiti ġewwa l-Egittu. Bl-ewwel wiehed minnhom jkun il-Muslim Brotherhood. L-Origini

tal-Muslim Brotherhood kienet ġejja mil-Klassi tal-Borgeżija tradizzjonalista. Il-politika li kienu jsostnu kienet waħda Izlamika u Nazzjonalista.

It-tieni partit kien wiehed Liberali, fformat mil-borgeżija, li dana ghen biex jiġi mahluq il-bank ċentrali. In-nazzjonalizmu

fis-sens modern huwa kuncett borgiż; li inti jkollok suq ekonomiku miftuħ bil-bank ċentrali tiegħek eċ. L-ideologija tagħhom (il-Muslim

Brotherhood u Liberali) kienet waħda liberali kapitalista, imma fl-istess waqt anti-imperjalista. Iż-żewġ partiti kienu favur il-propjetà privata.

It-tielet partit li ġie fformat kien il-Partit Komunista. Il-Partit Komunista ġie fformat minn immigranti Ewropej, fil-maġġor parti tagħhom Armeni, Grieki, xi numru ta' Franċiżi, u anke xi Maltin minhabba l-qawmien tal-faxxiżmu u Nażiżmu fl-Ewropa.

L-Egittu u l-Indja kienu tnejn miż-żewġ pajjiżi li l-aktar li bbenefikaw fl-ewwel u t-tieni gwerra dinjija bl-industrijalizzazzjoni biex jsostnu l-imperu Ingliż li kien fil-gwerra. Il-klassi tal-haddiema fl-Egittu nholqot eżatt matul dawk iż-żminijiet.

L-armata Egizzjana ma kienetx holqien tal-Imperu Ingliż, imma kienet kreazzjoni tar-revoluzzjoni ta' Mohammed Ali fl-Egittu (1805) kontra l-qawmien ta' l-imperu Franċiż ta' Napuljun. Storikament din hija tant importanti għax fl-1952 kienet hi li ghenet biex jittajjar ir-Re Faruq fl-Egittu.

Fl-1928, l-intelligenza Britannika assassina l-mexxej tal-Muslim Brotherhood. Dan il-partit kellu hafna appoġġ mil-*Petite bourgeoisie*, partikolarment mis-settur tal-ghalliema. Wara persuna bl-isem ta' Sayyid Qutb daħal jimmilita fil-partit u sar il-hassieb influwenti wara l-ideologija tal-Muslim Brotherhood, dana qed ngħidu f'nofs it-tletinijiet. Fl-1940 dan żar l-Italja u l-Ewropa u wara mar l-Istati Uniti fejn minn hemm beda jhaddan l-ideologija faxxista. Bada jaqra l-kitba ta' Alexis Carrel (li kien faxxista).

Meta Sayyid Qutb mar lura l-Egittu dan ippubblika ktieb bl-isem ta' “The Economic and The Political Solution of the Muslim Brotherhood to the Islamic World” fejn dan fih iddefenixxa l-ideologija tal-Muslim Brotherhood, u li nazzjonalizmu huwa nvenzjoni tal-imperjalizmu sabiex jaqsam in-nazzjonijiet Izlamiċi.

Biex niġi għall-mistoqsija tiegħek, bejn l-1952 u 1970, l-Egittu għadda minn l-aqwa żminijiet. Taħt it-tmexxija ta' Nasser (b'kolp ta' Stat), fil-pajjiż saru numru ta' riformi li kienu jinkludu riforma tal-art; drittijiet lin-nisa; tmexxija lejn stat sekulari; industrijalizzazzjoni u modernizmu. Taħt Nasser l-Egittu sar Stat modern u żviluppat. Sayyid Qutb kien l-uniku persuna ċivili li kien thalla jkun membru fi tmexxija ta' Nasser. Sayyid dar għall-politika Nasserjana li kienet waħda nazzjonalista; fejn il-hsieb ewlieni kien li tiġi fformata l-għaqda fost il-pajjiżi Gharab, fejn minn hemm ġie fformat l-Arab League, kif ukoll li l-pajjiż jkun wiehed sekulari. L-Egittu meta miet Nasser kien wiehed industrializzat, fejn kellek il-qawmien tal-klassi haddiema flimkien mal-petite bourgeoisie; il-holqien ta' diversi universitajiet, l-eradikazzjoni tal-mard; il-holqien ta' koperattivi u riforma tal-art. Taħt Nasser, il-pajjiż kien jiproduci 85% tal-ikel, illum l-maġġoranza tal-ikel hu mportat.

Wara l-mewt ta' Nasser, il-pajjiż għadda minn żewġ kolpi ta' stat fejn Muhammad Anwar El Sadat ha l-poter tal-pajjiż f'idejh, u warajh għamel l-istess Ali Mubarak. Ilkoll kisru dak li kien għamel tajjeb Nasser fejn waslu l-Egittu dipendenti fuq pajjiżi oħra u b'hafna miżerja. Biss ngħidilkom li fl-2008, ma' l-10,672 mara li gradwat mil-Università ikkommettit suwiċidju; 6 miljun persuna spiċċaw dipendenti fuq id-droga, fejn Mubarak anke għamel użu minn dawn il-persuni biex jgħinuh jwaqqaf ir-rivoluzzjoni popolari kontrih.

Hassan kompla jghid li taħt Mubarak, 50% tal-baġit tal-pajjiż kien indirizzat lejn il-popolazzjoni ġewwa Kajru, waqt li dawk li jgħixu fil-provincji kienu thallew jgħixu fil-miżerja. Kienet mistennija li fil-pajjiż se tqum rivoluzzjoni. Il-poplu tilef il-fiduċja f'dawk li kienu qed

Ikompli f'paġna 5

“*Ilkoll iridu jaborixxu r-rivoluzzjoni popolari favur stat sekulari u jagħmluha b’kull mezz possibli.*”

imexxuh, u kif qal Lenin “meta ġiex fatturi elementari jithalltu flimkien, se tqum rivoluzzjoni spontajna, u jekk ir-rivoluzzjoni tkun immexxija minn mexxej u partit organizzat, hemmhekk se jkollok rivoluzzjoni soċjalista”.

Il-ġiex fatturi fl-Eġittu kienu hemm, imma tielet element importanti kien nieqes, li hu l-organizzazzjoni ta’ partit organizzat u progressiv.

Infatti l-era ta’ tmiem ta’ Mubarak sehhet meta l-haddiema tat-tessuti fl-Eġittu wettqu strajk nazzjonali,

fejn dan l-istrajk tefgħa piż fuq Obama (President Amerikan), b’ta’ l-aħħar jintervjeni u jitlob lill-Mubarak biex jitlaq il-poter. Meta fil-pajjiż għandek sitwazzjoni fejn il-haddiema qed jistrajkaw, il-petite bourgeoisie u l-bdiewa qed jirribellaw kontrik, flimkien ma’ dawk kollha bla xogħol, hemmhekk ir-rivoluzzjoni tieħu l-karattru ta’ rivoluzzjoni tal-klassi. F’dak il-mument l-esistenza tar-regim ssib ruhha f’periklu kbir u jkollha ċċedi l-poter.

Tajjeb ngħidu li l-Eġittu jilgħab parti mportanti fir-rivoluzzjoni progressiva fil-pajjiżi Għarab. Importanti wkoll għal dawk kollha reazzjonarji li jridu li l-pajjiż jerga jmur lura għal kif kien taħt Ali Mubarak sabiex il-mewġa progressiva u sekulari titwaqqaf milli tkompli tinfirex fil-pajjiż u fil-pajjiżi tal-madwar. It-theddida progressista bdiet fl-1952, meta l-pajjiż kien immexxi minn Nasser. Kull bidla fl-Eġittu se ġgħib bidla f’pajjiżi oħra. L-Eġittu hija l-mekka tal-pajjiżi Għarab. Għalhekk il-forzi imperjalisti u dawk fewdali (Sawdi Arabja, l-Qatar eċc) għadhom jilgħabu parti mportanti f’dan ir-regjun.

Lkoll iridu jaborixxu r-rivoluzzjoni popolari għal stat sekulari u jagħmluha b’kull mezz possibli. L-istess fil-każ tal-Iżrael, dak li jġgħib fl-Eġittu se jkun ta’ theddida għall-Iżrael. Nemmen li kieku sehħ dak li kellu jsehħ fl-Eġittu kieku l-Libja ma kienetx tiġi nvađuda mil-forzi mperjalisti. Żgur li r-rivoluzzjoni ma tistax issehħ b’invazzjoni minn barra, imma l-poplu għandu jagħmilha. Kif qal Lenin “meta n-nies jirrifjutaw li jibqgħu jġu mgieghla jgħixu bħalma kienu

qabel, u meta minn imexxi ma jistax jibqa’ jmexxi kif kien qed jagħmel qabel, hemmhekk is-sehħ rivoluzzjoni u biex issir ir-rivoluzzjoni inti trid organizzazzjoni b’sahħitha u magħquda”. Kif spjegajt ġa qabel

din kienet nieqsa fl-Eġittu fl-avvenimenti ta’ dan l-aħħar.

Fl-Eġittu kellek element pro-imperjalista, il-petite bourgeoisie li tkissret minhabba l-kollass tas-sistema ekonomija; qgħad kbir fost il-poplu; u hafna miżerja fost il-klassi tal-haddiema. Li trid f’rivoluzzjoni hu għaqda fost dawk kollha progressivi li jridu l-ġid tal-poplu flimkien ma’ kuxjenza soċjali. Fl-Eġittu kien hemm vojta u b’hekk ir-rivoluzzjoni spiċċat hesrem. L-uniku organizzazzjoni li thalliet topera taħt it-tmexxija ta’ Mubarak kienet il-Muslim Brotherhood. Bħala organizzazzjoni kienet organizzata sew fejn kellek numru ta’ assoċjazzjonijiet jgħammru fiha fosthom l-assoċjazzjoni tan-nisa, ta’ tobba, spizjara, u studenti. Kienu organizzati sew fil-hidma ma’ dawk foqra fil-provincji tal-pajjiż. B’din il-hidma kienu qed jressqu lejhom l-aqwa mhuh fis-soċjetà. Nistgħu ngħidu li l-Muslim Brotherhood użaw tattiči komunisti. Kellhom bażi mifruxa mas-soċjetà kollha u għalhekk rebħu l-ewwel elezzjonijiet wara tnehħija ta’ Mubarak mil-poter. Biex ftiit wara l-militar reġa ħa tmexxija tal-pajjiż f’idejh.

Kif tara s-sitwazzjoni illum fil-pajjiż?

Illum li għandek hu qawmien fil-ħsieb, fejn in-nies qed tixtarr aktar fuq dak li qed jġgħib, ngħidulha aktar kuxjenza tal-klassi. Għandek wkoll biza fost il-poplu mil-Iżrael, x’se tkun ir-reazzjoni ta’ Iżrael fil-konfront tal-Eġittu. Kif ukoll x’reazzjoni se tieħu l-Istati Uniti u l-Ewropa fil-konfront tal-pajjiż. Il-poplu illum huwa beżgħan.

Diversi pajjiżi iridu jibqgħu jiddominaw lill-Eġittu minhabba l-importanza ekonomika u ġeografika li joffri l-pajjiż f’dak ir-regjun. L-imperjalisti qed jibzżgħu li jtilfu l-influenza tagħhom. Żgur li hadd għadu ma jaf x’se jġgħib fl-Eġittu u żmien biss jista’ itina stampa ta’ se jġgħib. Is-sitwazzjoni fl-Eġittu għada tahraq. Diffiċli biex ir-regim ta’ Sisi jibqa’ fi tmun tal-pajjiż f’dawn il-hames snin li ġejjin. Huwa impossibli. L-Eġittu huwa

f’xifer ta’ rivoluzzjoni oħra. L-imperjalizmu irid jerga johloq strategija oħra ta’ kif jaħdem. Żgur li mhux se jhallu l-Eġittu jmur lura għall-1952, għax kieku llum it-tmexxija tkun iktar b’sahħitha. Għalhekk l-invażjoni tal-Libja kienet daqshekk importanti.

Nitkellmu fuq it-Tuneżija, is-sitwazzjoni hi l-istess, fejn hemmhekk għaddejjin numru ta’ esperimenti bi tmexxija tvarja minn waħda awtoritarja, kważi dittatorjali sabiex jwaqqfu kull mewġa progressiva fil-pajjiż. Il-klassijiet soċjali kollha fil-pajjiż huma fi krizi, l-istess bħal fl-Eġittu.

Għalfejn imma l-mewġa progressiva fil-pajjiżi Għarab qed tiġi imxekkla? u x’inhuma d-differenzi li hemm bejn il-forzi progressivi u dawk iżlamiči?

Meta għandek rivoluzzjoni spontanja ifegġu hafna partiti petite bourgeoisie, kemm b’karattru iżlamiku u anke sekulari. Il-petite bourgeoisie jiddefenixxu l-istat bħala xi haġa illużjonarja, bħala xi haġa newtrali, fejn int tista’ tieħu l-istat faċilment, jew tuża l-istess stat għal-finijiet tiegħek. Meta fir-realtà l-istat mhuwew newtrali, imma huwa organu ripressiv mil-klassi dominanti. Fl-Eġittu parti kbira tal-militar tinsab qrib il-poplu, imma t-tmexxija tal-militar hija f’idejn il-klassi dominanti.

Infatti l-aħħar rivoluzzjoni affettwat is-sisien tal-armata. Meta fil-pajjiż m’għandekx organizzazzjoni b’sahħitha b’mexxej b’sahħtu, it-tmexxija tista’ faċilment tittiehed minn persuna bi ħsibijiet progressivi

minn fost l-armata, bħalma ġara fil-Veneżwela bir-rebħa ta’ Chavez fl-elezzjonijiet fl-1996. Qabel ma daħal fil-politika Chavez kien jiffirma parti mil-militar. U dan l-imperjalizmu hu konxju tagħha. Il-Muslim Brotherhood hija forza reazzjonarja u ntużat biex twaqqaf ir-rivoluzzjoni popolari.

Filfatti meta l-armata reġgħet issahhet l-ewwel li ma’ għamlet hu li tajret il-Muslim Brotherhood minn nofs u hadet lura l-poter f’idejha, anke jekk anti-demokratikament. Il-politika hija realtà, mhiex żfin jew disco, imma ġlieda tal-klassi.

Minn huma dawk il-pajjiżi fir-regjun li ma jridux li l-mewġa progressiva issib saqajha f’dawn il-pajjiżi?

Inġenerali, l-imperjalizmu u l-pajjiżi Fewdali Għarab diġa tgħallmu l-lezzjoni tagħhom minn dak li ġara fil-passat. Dak li ġara fl-1952 fl-Eġittu, tlettax il-sena wara ġara wkoll fis-Sirja. L-uffiċċjali mil-grupp ta’ Assad li ħa l-poter fis-Sirja kienu jgħixu fl-Eġittu. Aktar wara sehħ fl-Iraq bi tmexxija ta’ Saddam Hussein. Dawn it-tlett pajjiżi kienu l-pilastru ta’ dik li nsejhula ‘Arab renaissance’, l-iktar pajjiżi avvanzati u ċivilizzati mil-pajjiżi Għarab. Kollha kienu bbażati fuq sisien sekulari u l-aktar importanti kien li n-nisa ngħataw id-drittijiet kollha.

Dana kollu jmur kontra dak li hu ħsieb tradizzjonali iżlamiku, fewdali u reazzjonarju. U b’hekk ngħid li dawn tgħallmu mil-istorja. L-istess ġara u qed jġgħib fil-Yemen llum. Kull bidla fl-Eġittu se ġgħib theddida għar-regim Teokratiku tas-Sawdi, Baħrej, il-Qatar eċc. Kull ideologija li hi sekulari u progressiva hi ta’ theddida għalihom u għalhekk qed jġgħieldulha. Jistgħu biss jġgħielduha b’ideologija Iżlamika faxxista. L-ISIS hija holqien tal-imperjalizmu wara l-gwerra tal-Iraq. Llum, in-nisa fl-Iraq reġgħu tilfu drittijiet kollha. L-imperjalizmu jhaddan ideologija faxxista u reazzjonarja.

Żminijietna tiringrazzja lil Ġnien tal-Gherf li tawna ċ-ċans naghmlu ntervista lil Dr Mohammed Hassan Ali li kien mistieden f’Konferenza f’Malta fuq il-Libja

Ritratt f’pagna 4 juri mix-xellug Ramona Wadi (Gurnalista), Dr Mohammed Hassan Ali, Dr KATRINE CAMILLERI (JRS) u Victor De-giovanni (Partit Komunista Malti)

MALTA SUMMIT, CHOGM u LIBERALI

John Zammit
Alleanza Liberali
johnpzammit@gmail.com

Nibdew sena ġdida, 2016, sentejn il-bogħod minn elezzjoni ġenerali u tlett snin minn elezzjoni tal-Parlament Ewropew. Izda ma nistgħux ma nikkummentawx bil-grajjiet important li kellna f'Malta f'Novembru tas-sena 2015 - il-Malta Summit u c-CHOGM.

Il-Malta Summit kien importanti għax għab għewwa Malta lill-mexxejja tal-pajjiżi membri fl-Unjoni Ewopeja u pajjiżi Afrikani, l-aktar minn fejn ġejjin ir-refuġjati li qed jkollhom jitolqu minn pajjiżhom minhabba gwerer civili u terroriżmu. Il-laqgħa taç-CHOGM gabet f'Malta l-mexxejja tal-pajjiżi tal-Commonwealth li hija għaqda tal-pajjiżi li qabel kienu kolonji tal-Gran Brittanja li illum nafuha bhala ir-Renju Unit, u allura bhala l-kap tal-Commonwealth għandna r-Regina Elizabetta t-Tieni.

Dawn il-laqgħat ġo pajjiżna, minbarra li taw prominenza lil Malta fl-aħbarijiet tad-dinja, u minbarra li wara dawg it-taħdidiet li saru kemm waqt il-konferenzi u kemm waqt li kienu ndividwalment

bejniethom, żgur li hallew xi forma ta' riżultati ta' siewi għad-dinja, speċjalment meta laqgħat habtu wara l-attakk terroristiku għewwa Parigi fejn inqatlu fuq il-mitt persuna. Kien għalhekk ukoll li l-Forzi Armati u l-Pulizija, flimkien mal-Forzi Ingliżi li ġew apposta Malta biex jiproteġu lil dawn il-mexxejja kollha qanqlu ċertu tensjoni, izda din kulhadd seta' jifhimha minhabba dak li qed jiġri mit-terroristi madwar id-dinja kollha u speċjalment fis-Sirja mill-ISIS, li minhabba fihom għabu nvażjoni ta' refuġjati għewwa l-Ewropa biex dawn jaharbu qabel jinqatlu.

Jiena u shabi tal-Alleanza Liberali Maltija għamilna jiem bl-uffiċċju tal-Belt Valletta miftuh kuljum matul iż-żmien tal-konferenzi. Minn hawn bdejna nżommu kuntatt mal-Liberali fl-Ewropa dwar dak li kien qed jiġri fis-summit. Konna mpenjati fiċ-Centru tal-Midja li twaqqaf apposta f'Sant Iermu, fejn kien hemm ġurnalisti kważi mid-dinja kollha.

Hawn nixtieq insemmi l-Prim Ministru Liberali li kellna fostna u li ha sehem kemm fil-Malta Summit u anke CHOGM. Il-Midja speċjalment Maltija ma tatx importanza li f'Malta kellna

esponenti tal-Liberali, u huwa għalhekk li nikkundannaw l-midja lokali li mhix qegħda tkun bilanċjata, meta ma turix l-istampa kollha u kif għandha tkun. Ta' min jgħid li fil-Malta Summit kien hawn seba' Prim Ministri Liberali (araw ritratt) fosthom Charles Michel tal-Belġju, Juha Sipilä tal-Finlandja, Xavier Bettel tal-Lussemburgu, Mark Rutte tal-Olanda, Miro Cerar tas-Slovenja, Taavi Rõivas tal-Estonia u Lars Lokke Rasmussen tad-Danimarka. Ta' min tkunu tafu li bhala PrimMinistri Ewropej, il-Liberali għandhom kważi daqs is-Socjalisti, filwaqt li l-Popolari

għandhom għaxra. Dawn huma t-tlett gruppjiet kbar li jiffurmaw il-Parlament Ewropew.

Imbagħad mil-laqgħa taç-CHOGM l-aktar li spikka kien il-Prim Ministru Liberali tal-Kanada, Justin Trudeau, li kien l-iżgħar fost il-Prim Ministri, sa anke iżgħar fl-eta' mil-Prim Ministru Malti, Joseph Muscat.

Nagħlaq dan l-artiklu qasir tiegħi billi f'isem Alleanza Liberali nawgura lil kulhadd il-Milied u s-Sena t-Tajba, mimlija risq u hena. - - www.malta-liberals.org

Il-Politika tax-Xellug Prattikabbli

Apert - Birkirkara

Il-partit b'idejal xellugi li gvern bl-akbar suċċess fl-aħhar erbgha diċenji, kien bla dubju tal-gvern laburista Malti preżenti. Dan seħh bi strateġija preċiża li nehhiet is-sadid mil-ingranagħ tal-makkinarju ekonomiku, u fethet il-valvi tal-ġustizzja soċjali li kienu kważi għammjati. Bidu nkoragħanti fir-rota li baqa' x'tinqadef.

Stati soċjali (Welfare States) li twaqqfu mil-gvernijiet xellugin f'pajjiżi Ewropej matul is-seklu 20, rajnihom jiddgħajfu f'żewġ fażijiet. Uħud bdew sejr in lura malli l-istati kolonjali li kellhom, bdew jiehdu lura l-indipendenza mis-snin 50 'il quddiem. Oħrajn għotru ma' l-iżmantellar tal-blokk solidali li sa l-1989 kien jissussidjahom.

Fiz-żewġ każi l-entrotju barrani kien iwieżen indirettament il-welfare state b'mod li l-poplu lokali setgħa jgawdi benefiċċji ta' valur aktar milli kien ihallas attwalment għalihom.

Aktar ma beda jonqos il-finanzjament mil-ġid sfruttat tal-kolonji jew mil-blokk solidali, iżjed iddgħajef l-istat soċjali u ždiedu l-piżijiet tat-taxxi fuq il-poplu, biex jagħmlu tajjeb għal dak it-telf. Għax il-flus/ġid ma jiġux mil-ajru, imma bix-xogħol

jew bl-investment produttiv. Sal-lum dan il-kapolavur xellugi ddeterjora tant, li f'ċerti stati sfaxxa għal kollox.

Din il-problema fundamentali ggravat wara s-snin 80 bil-politika Reagan/Thatcher tas-suq isuq f'libertinaġġ. Ipprivatizzaw l-ażjendi li kienu jirrendu profit statali. Iffriżaw ir-regoli finanzjarji u kummerċjali, biex għabu l-ekonomija titmexxa skond id-diskreżjoni tal-bankiera u n-negozjanti l-kbar. Wara dik l-avventura libertina li spiċċat bil-falliment dinji tal-banek il-kbar u ta' gvernijiet midjuna, l-ingranagħ ekonomiku beda jsaddad bil-politika leminija suppost korrettiva ta' awsterità harxa li addottaw.

Din kisret lill-kotra bit-taxxi fuq kull servizz u oġġett, u hatfet il-flus mil-idejn u miċ-ċirkulazzjoni. Kienet injorata l-verità li l-kwalita tal-hajja taç-ċittadini nġenerali timmatura l-iżjed mil-benessere (saħħa ekonomika) tal-pajjiż u mhux bil-kuntrarju. Il-benessere tikber bla piż zejjed fuq iċ-ċittadini, bid-dhul li jirrendu l'assi statali, u bi gwadann li jiġi minn barra bi ftehim favorevoli finanzjarjament, jew ta' mod iehor tangibbli.

Il-valvi kienu bdew

jiġġammjaw meta ma komplewx jithaddmu sewwa minhabba l-awsterità. Iz-żewġ problemi tal-valvi u tal-ingranagħ kienu riżultat tad-djun kbar nazzjonali, li bit-tnehhija tar-regoli u bil-libertinaġġ, wasslu hafna stati f'xifer tal-falliment finanzjarju. Dik is-sistema rigressiva tal-lemm dakkret lill-mexxejja xellugin, li nbarmu fiha meta sabu d-diżastru ekonomiku moħmi mis-sistema neo-liberali tal-konservattivi.

F'dak il-kwadru, il-politika soċjali u anti-awsterità tal-labour Malti feġġet bhax-xemx tiddi wara maltempata. Sar ġid kbir nazzjonali u lill-kumpaniji u lill-familji. Dan jista' jkun mudell tax-xellug prattikabbli, sakemm iżomm hieles mil-marda komuni politika tal-korruzzjoni, u minn xi npurita ambjentali u/jew xi nasba klikkista. Akbar ma jkun is-suċċess tal-gvern, iżjed jikber id-dover tiegħu li jħares dak il-helsien.

Fir-realizzazzjoni ta' din il-politika laburista, kienet strumentali l-politika barranija ta' ftehim li jirrendi gwadann finanzjarju fir-relazzjoni ma' stati oħra. Fost il-ftehim gwadanjużi, kienu prominenti taç-“Ċittadinanza b'Investiment” u tal-“enerġija mal-gvern Ċiniz”.

Dak id-dhul barrani għen lill-gvern jimmaniġġa l-finanzi tiegħu u jstimola l-attività ekonomika u jstorni l-welfare state, bla ma kellu bżonn iżjed xi taxxi jew piżijiet fuq iċ-ċittadini. Anzi fl-istess waqt rahhas l-enerġija b'25% u zied il-benefiċċji statali u ntroduċa servizzi soċjali godda.

Mexa eżatt mat-twemmin xellugi li “jtejeb il-hajja tal-kotra billi jkabbar l-ekonomija nazzjonali u jqassam il-ġid b'ġustizzja soċjali”. X' differenza mil-gvernijiet l-oħra li komplewx jimponu l-awsterità u xorta għadhom mifnija bil-problema finanzjarja u soċjo-ekonomika!

Is-suċċess tal-gvern laburista Malti ma jstax jinkiseb mill-gvernijiet li ma jrażznux id-djun nazzjonali u ma jstimolawx l-attività ekonomika regolata, billi jsibu dhul alternattiv bi ftehim favorevoli ma' stati oħra, bla ma jimponu awsterità fuq il-kotra.

F'dan ir-rigward, dan il-gvern għandu dmir imperattiv li jibqa' nadif mil-impurità li semmejna, biex ikompli jxejjen il-politika neo-liberali, u jibqa' jkun gvern xempju tax-xellug prattikabbli, mixtieq mil-popli mifnija mil-madmad tal-awsterità u mil-miżerja tal-faqar.

Deathblow to the Dollar

*Sammy Camilleri
Ontario, Canada*

The World is entering a new economic era, one that won't be defined by America. Recently marked a radical turning point for the global economy, particularly the United States economic dominance. China proposed the launch of the Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) - a new Chinese run international bank specifically designed to challenge U.S Global Economic Leadership. America tried to convince other nations not to agree to join, but it failed even with the closest allies.

For the U.S it was an unmitigated disaster. The world essentially closed ranks and turned its back on America. "The Battle of wills between Beijing and Washington over a China-sponsored development Bank for Asia is turning into a rout". The Obama Administration has found itself isolated and embarrassed as its top allies lined up to join the proposed Asian infrastructure investment Bank, and sadly, it was America's most important ally that led the defection.

The story begins with a 2013 speech by newly crowned Chinese Leader Xi Jinping. He outlined the creation of a new international investment Bank where nations could pool money to invest in the developing world. China would provide \$50 Billion in seed money and retain up to 50% ownership. Xi Jinping was upfront about the Bank purpose. It would compete with the U.S dominated world bank. The New York Times called it a "direct threat", to the post World II Financial system dominated by the U.S. But few in Washington paid it much heed. At first because policy makers refused to believe that America's allies would even consider joining such an obviously anti-American effort. Then, last year, a strange thing happened. Australia announced it would join China to become a founding member of the Bank.

America was shocked. Australia is one of America's closest allies. President Obama made a personal call to Australian Prime Minister to voice his concern. American Lobbyists went door to door to make sure other nations understood American's opposition. The message was clear: Don't join China's Bank! Australia recanted, and it appeared the crisis

was averted. Then the United Kingdom dropped an Atomic Bomb. The British Chancellor of the Exchequer said his nation would apply to join the AIIB as a founding member. The announcement caught Washington completely off guard. It was clear Washington

had not been notified.

"Then the Dam Burst". Five days later, Germany, France and Italy said they too would join China's Bank. They represent the World's fourth, sixth, eighth largest economies. Norway, Sweden, Finland, the Netherlands and Denmark filed for membership as well. Even South Korea and Taiwan - two nations very dependent on America for Geopolitical and military support, said they would join China's Bank. Australia recanted its recantation and said it would join the AIIB after all. "The saga is turning into a diplomatic debacle for the U.S". By setting up and then losing a power struggle China, Washington has sent an unintended signal about the drift of power and influence in the 21st Century. Why has the world so dramatically spurned America?

According to the "Australian", President Obama turned the World Bank into a tool to push his climate change agenda. The bank was curtailing loans to developing nations to build fired power plants and pushing to buy more expensive types of power generation they could not afford. Into the resulting climate of resentment stepped China. Europe and the rest of the world just rushed through the gates to get a piece of the \$50 billion pie, which has since increased to \$100 billion, and which, due to the power of fractional reserve lending, will ultimately equate to more than \$1 Trillion worth of

activity. China says it envisions \$6 Trillion worth of projects over the next few years. It has become impossible to ignore China's rise.

In 2010, China overtook the U.S to become the world biggest energy consumer. It doubled its

energy usage in just 10 years. And in the past, being the world biggest consumer of fossil fuels was synonymous with being its dominant economy. Now it is the world's largest energy provider too. That same year, China passed America to become the world largest market for motor vehicles. Last year it became the world's largest importer of agricultural products. It consumed more cement in the past three years than America did in the entire 20th century. From its insatiable appetite for iron and copper to its unrivaled imports of gold bullion, China consumes more resources than anyone else.

Twenty-six nuclear power plants are under construction, almost half as many as currently exist in the U.S. The list goes on. The world has changed and almost nobody in America noticed. But outside America, nations are scrambling to catch a ride on the rising Chinese juggernaut, or at least get out of the way. The United States dominates the global financial system, and the dollar is the world's reserve currency. Geopolitically, the dollar dominance means it can force nations to comply with its will, or as countries like Iran and North Korea have experienced, revert back to bartering to buy and sell products internationally. Yet greater power, particularly the real or perceived abuse of great power, leads to insurrection.

For example, in June 2014,

the U.S Justice Dept fined French Bank BNP Paribas \$8.9 Billion for using dollars to facilitate trade with Cuba and Iran. Even though the bank was not breaking any French law. America didn't like that. The Bank was forced to pay up or be locked out of the U.S money system - "a financial death sentence". The Bank paid, as did Britian's standard chartered Bank, Germany's Commerzbank and Switzerland UBS, among others. It is ironic that America is now eliminating sanctions on Iran and Cuba, just months after collecting record fines and pushing foreign banks to leave Cuba. But the undeniable result of this and similar actions is a world looking for a new system that avoids the Dollar and U.S control. After years of endless wars, spying, debt, money printing, bailouts and insane regulations, the rest of the world has had enough and they are looking for an alternative. Enter China. The Global embrace of the AIIB is a massive coup for China. It is a huge step toward making the Yuan a reserve currency that could potentially compete with the dollar.

The Global embrace of China's AIIB has been a major embarrassment to America. It dramatically highlights the loss of U.S power, prestige and political pull. But in terms of immediate threats to America's ability to project its economic power, a bigger blow is just around the corner. China is on the cusp of launching its long awaited international payment system. More importantly for some nations the new payment system will allow nations and companies to conduct transactions outside America's control. A very high official in the Finance Dept told a group of European Finance Ministers "the dollar is our currency, but it's your problem". The World is finally taking action to fix this problem. The infrastructure is being built for a world without the United States, is a sign that although the U.S Dollar may appear strong right now, its long term fundamentals are swiftly eroding, and with it, American power and prosperity.

The Groundwork for the World is being laid, the blows to America's economy might be descending rapidly and forcibly. Brace yourself: A new economic age is about to begin.

Is-Soluzzjoni tal-Vjolenza

minn Mark Montebello

X'tagħmel ma' bniedem li jisfidak? Kif iġġib ruħek ma' persuna li tuża s-setgħa tagħha fuqek biex tgħaddi tagħha? Kif twieġeb lil min jumiljak? X'tagħmel quddiem bniedem li jrid ibaxxik?

Dawn huma ċirkustanzi reali li jista' jkun ġejna xi ftit jew wisq wiċċ imb'wiċċ magħhom. Huma waqtiet li jheżzu l-fehmiet u t-twemmin tagħna dwar x'inqisu bhala tajjeb u xieraq quddiem il-vjolenza. Iqegħdulna quddiemna mistoqsijiet qawwija: Kif inwieġbu għall-vjolenza? Kif għandna ngibu ruħna quddiemha? X'inhil s-soluzzjoni tal-vjolenza?

Essenzjalment, il-vjolenza hija l-użu tal-forza fuq haddiehor jew fuq xi haġa. L-iskop ewlieni u aħhari tagħha huwa li gġiegħel lil xi hadd jew xi haġa jagħmel jew tagħmel dak li trid int u mhux dak li jrid hu jew hi. Ovvjament, il-vjolenza tiddispensa minn kull kunsens. Fuq kollox, tiddispensa mir-raġuni. Il-vjolenza tista' tkun ta' bosta għamliet (żgur mhux biss fizika).

Xi wħud jemmnu li l-użu tal-vjolenza hu xi kultant ġustifikat, imqar f'sitwazzjonijiet rari u eċċezzjonali. Ohrajn, għalkemm dan ma jemmnuhx, isibu li l-vjolenza tista' tiġi magħfusa fuqhom bhala l-aħħar alternattiva disperanti. Kontra dawn, bosta jzommu li l-vjolenza ma hi qatt u taħt

l-ebda ċirkustanza ġustifikabbli.

Jekk inqisu bhala raġunat il-prinċipju miżmum minn Platun li l-vjolenza tagħmel hsara l-ewwel u qabel kollox, kif ukoll l-aktar, lil min jużaha (u mhux lil min jirċeviha), allura nistgħu faċilment nintebħu min, minn fost dawn li semmejna, għandu l-aktar raġun. Irridu nkunu boloh biex nixtiequ jew nagħmlu hsara volontarja lilna nfusna. Ukoll jekk iebes, f'ċirkustanzi ordinarji l-għażla tagħna tista' ma tkunx diffiċli wisq. Izda x'jibqa' minnha f'ohrajn eċċezzjonali.

Jien dejjem insibni naħseb fuq dan l-eżempju estrem: nagħtu każ li kont ta' età imfarfra jew adulta f'nofs is-snin erbghin tas-seklu l-iehor, u n-Nazi invadew lil Malta u bdew joqtlu addoċċ lil kulmin ifettlilhom, ... jien x'kont nagħmel? Kif kont ingib ruħi? X'pożizzjoni kont nieħu? Naqbel magħhom, le. Nikkoopera magħhom, anqas. Kont insibha go fija li nissieheb mar-reżistenza (vjolenti)? Jew kont noqgħod bi kwieti, niprova nibqa' haj u nsostni xi ideal nonvjolenti?

Lil Gandhi spiss kienu jistaqsuh kinetx taħdem il-filosofija tiegħu tan-nonvjolenza kontra l-aggressjoni ta' Hitler. Sostanzjalment, it-twegiba ta' Gandhi dejjem kienet tkun f'zewg partijiet. Wahda, li n-nonkooperazzjoni nonvjolenti hija għamla ta' azzjoni fuq tul ta' żmien u mhux xi arma li toħroġha biex tegħleb il-

vjolenza ta' haddiehor. Tnejn, li n-nonkooperazzjoni nonvjolenti ma tfissirx li ma timplikax saġrifici kbar (possibbilment anki l-mewt) għal min jipprattikaha.

Qiegħed ngħid dan għaliex spiss nisimghu lil min iqiegħed f'mizien lil Hitler u lil Gandhi bhala rappreżentanti ta' zewg poli opposti. Min jagħmel hekk narah ikun qiegħed jibbanalizza l-vjolenza ta' Hitler daqskemm in-nonvjolenza ta' Gandhi, jew ukoll ir-raġunijiet għala sehew l-ewwel u t-tieni gwerer dinjija (bħalma wkoll kull gwerra ohra).

Izda biex nerġa' niġi għall-eżempju ta' Malta okkupata min-Nazi, naħseb li fiċ-ċirkustanzi dmiri kien ikun li nfixkel lin-Nazi kemm jista' jkun mingħajr ma noqtol lil hadd. Naħseb li, fl-istess hin, kont b'kull mezz possibbli nagħmel il-qalb lill-vittmi u niprova nikkonvinċi lin-Nazi jieqfu mill-vjolenza.

Izda li noqtol lil min irid joqtolni naraha bhala kontradizzjoni daqskemm li (f'ċirkustanzi anqas gravi) nuza l-vjolenza biex imwaqqaf il-vjolenza. Kif nista' ma nkunx kontradittorju jekk ningħata għal dak li fl-istess nifs qiegħed nikkundanna? ... Dan minkejja d-dgħufija tal-bniedem vjolenti li jien minhabba t-trobbija tiegħi f'soċjetà vjolenti u d-dispożizzjoni Mediterranja (kemmxejn irraxxibbli) tan-natural tiegħi.

Apparti l-ġlied immedjat kontra l-vjolenza, jidhirli li hu bil-wisq aktar meħtieġ u raġunat li nagħtu aktar siwi—hafna aktar—lit-trobbija tal-kultura tal-paċi (xi ftit jew wisq kif kien iżomm Gandhi). Kundizzjonijiet ta' vjolenza llum jew għada jgħibu l-vjolenza; kundizzjonijiet ta' paċi jgħibu l-paċi.

Kif digà ssuggerejt, kemm f'pajjiżna nhejju għal kultura bħal din hu dubjuż hafna. Ahna aktarx nittrabbew midhla ta' hafna suriet ta' vjolenza li jidhlu f'demmna. Il-vjolenti fiziċi, sesswali, emozzjonali, psikoloġiċi, spiritwali, kulturali, verbali u ohrajn, huma hekk parti mit-trobbija normali tagħna li titkexkex jekk taħseb fuq it-taħlita li jagħmlu flimkien.

Għaldaqstant, jista' jkun li wieħed jifhem għala l-ewwel li jiġi f'moħħna quddiem il-vjolenza jew it-theddida tagħha huwa li nwieġbu bil-vjolenza. Jew ukoll li nqisu xi għamla ta' vjolenza bhala soluzzjoni għall-vjolenza. X'tista' tistenna minn nies vjolenti mrobbijin fil-vjolenza u disposti għall-vjolenza?

Izda jekk nemmnu li qatt ma hu raġunat, sensat jew prattiku li nużaw il-forza fuq haddiehor jew li ngiegħlu lil xi hadd jagħmel jew tagħmel bilfors dak li rridu aħna—l-istess bħalma ma rridux li haddiehor jagħmel hekk magħna—allura rridu nerġgħu naħsbuha qabel ma nagħzlu l-vjolenza bhala xi soluzzjoni għall-vjolenza.

Il-Missier Ġenetiku

Xi hadd darba qal li l-bniedem halaq lil Kreatur fuq l-imaġini tiegħu. Naħseb li min qal hekk kellu punt, għax hafna drabi dak li joghġob lilna, nħossu li hu dak li joghġob lil krejatur.

Hekk hemm min għandu fiduċja għamja fil-missier ġenetiku u jahseb li l-kreatur għandu l-istess simpatija lejn il-missier ġenetiku. Jinsew li l-krejatur, barra mil-bniedem, holoq lill-kukkudrilli u xi speċi ohra, fejn l-'omm' kukkudrilla mhux talli ma tistrihx fuq il-missier ġenetiku, talli trid tiddefendi lil uliedha mil-missier ġenetiku għax dan biex jiekol lit-fal ma jrid xejn.

Nammetti li hafna ommijiet jixtiequ li uliedhom ikunu esposti għal figura ta' missier. Biss

nemmen, din il-figura ma' hemmx bżonn tkun tal-missier ġenetiku. Hafna drabi xi nannu, ziju, missier adottiv, missier tar-rispett u saħansitra xi ġar impenjattiv jistgħu jimlew din il-kariga wisq aħjar minn xi missier ġenetiku.

Issib missirijiet ġenetiċi li jkollhom kwalitajiet il-vera koroh, bħal ngħidu aħna jkunu vjolenti. F'każi bħal dawn iktar mat-fal jinżammu bogħod mill-ġenetur ġenetiku, iktar aħjar.

Il-ġenetur ġenetiku u l-wild mhux bil-fors ikunu kompatibbli. Tista' issib wild li hareġ jixbaħ xi bużnannu li kien għamel il-hajja tal-missier ġenetiku il-vera diffiċli, u ma dana kollu il-missier ġenetiku u l-wild iridu jgħixu flimkien, meta huma tant

inkompatibbli.

Biss issib xi nies bla qalb, li jwehluha f'ras tfal innocenti, li huma għandhom xi haġa nieqsa għax huma mrobbijin minn nannu etċ. Huwa minhabba dawn in-nies bla qalb li jimponu ċerti standards bhala idejal, li ċerti tfal jgħaddu minn trawma. F'soċjetà fejn il-valuri huma

aktar miftuħa, li xi wħud isejhuha 'soċjetà selvaġġa', tfal li mhumiex mrobbijin minn missirijiet bijoloġiċi ma jgħaddu mill-ebda trawma.

**Josephine Gatt-Ciancio
Kalkara**

Abbonament Gazzetta Żminijietna

Isem: _____ Kunjom: _____
Indirizz: _____
Enejl: _____
Sena: (€5) Sentejn: (€10)

Ibghat din il-formola lil Żminijietna P.O Box 35 Sliema. SLM1000 ma' ċekk jew direttament fil-Kont Bankarju BOV 40013290155